

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Qvid sit causæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

cusatio & illusio: à versu 5. vsque ad 16. Deinde planctus mulierum, & Christi de exilio Iudæorum Prophetia: à versu 27. vsque 33. Tertio latronis conuersionem, pœnitentiam; & Christi de eius salute promissionem pluribus à Lucâ recenferi. Quarto turbæ spectantis pœnitentiâ, v. 48. Cœtera alij Euangelistæ habent, atque in illis exposita sunt.

VERSUS 4.

Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum & turbas Nihil inuenio causa in hoc homine.

QVÆSTIO I.

Quid sit causa?

§. 1. **C**ausam Erasmus vertere maluit Noxam. cum noxa sit pena potius, quam culpa. Beza noxam vertit; nam differentiam quam adfert Erasmus, ait in finitâ idoneorum scriptorum testimonij refutari. Mihi uterque videtur à nostro recessisse interprete: nam *noxa* quod est in Græco noster causam vertit; vtrumque æque generale est. Nec verum est latine causam sine adiuncto non significare id, quod ad rem præsentem attinet. Nam Pilatus asserit nullam se inuenire causam, cur puniri Christus debeat. Idem significatur Syro vocabulo *Chelletha*, quod causam & occasionem significat. Pilatus enim non modo crimen in Christo nullum agnoscit, sed ne vllam quidem accusationis aut traditionis occasionem. Itaque non oportet verba Spiritus sancti pro nostro ingenio, aut nouitatis amore restringere. Quod illis auctoribus nimium frequenter vsu venit. Quod si absque contentione, verum querimus: dicit id vers. 22. *ὁὐδὲν ἄριστον θανάτου εὐρον ἐν αὐτῷ. Nullam causam mortis, nungantur, qui crimen mortis vertunt, & nedum in scirpo querunt.*

VERSUS 5.

At illi inualescebant, dicentes: Commouet populum docens per vniuersam Iudæam, incipiens à Galilæa vsque huc.

QVÆSTIO I.

Cur Galilæum nominant?

Galilæum odiose vocant. §. 1. **G**alilæum inuidiose nominant, & maligne, tum vt causam Christi odiosam redderent, tum ne Pilatum accusare viderentur. Neque dubito eos pluribus verbis vsos; Christum Galilæum esse, ibi omnia turbasse, ex secta Iudæ Galilæi seditionis exortum, moliri rebellionem. Insuper Pilato sciebant exosos Galilæos, vt quorum sanguinem miscuit sacrificijs. Denique inter Herodem & Pilatum inimicitias intercedere non ignorabant. His igitur argumentis disertis accusatores iudicem ad iracundiam prouocare studebant. Ne illi socordiam in Repub. administranda, & tumultibus cauendis obijcere viderentur, etiã à Galilæa incepisse iactant, ibi vt plurimum fuisse, tandem per Iudæam venisse in vrbem principem vsque, vbi sedes Pilati erat. Nec mirum si eius molitiones ferius ad aures Pilati peruenirent, cum in Herodis territorio maxime turbas concitaret, & nunc ingressus metropolim ipsam, ma-

xime periculosam seditionem in oculis præfidis sit mortuus.

§. 2. Nec tamen his permotus est Pilatus, quominus iudicium à se rejicere cogitaret: cum enim sciret per inuidiam accusati Dominum, maluit infame iudicium delegare Herodi Antipæ, iam Baptista sanguine contaminato, quam ipse facere, cum tamen insontem absolueret, & tutari oportuisset. Herodes vero cum Iudæis festum Hierosolymis agebat, carismiarum cultor, legis naturalis violator.

VERSUS 8.

Herodes autem viso Iesu gauisus est valde. Erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eo quod audierat multa de eo, & sperabat signum aliquod videre ab eo fieri.

QVÆSTIO I.

Quid Herodes cum Iesu egerit?

§. 1. **V**iso Iesu gauisus est valde. Dnæ gaudij causa: nam à multo tempore eum videre cupiebat; & signum sperabat ab eo fieri. Non negligendum est, quod Euangelista ait videre voluisse, & tamen constat, non vidisse. Alij Herodis socordiam non immerito accusant, quia factum est, vt Prophetam tot miraculis, operibus notissimum in primarijs Tetrarchiæ ciuitatibus prædicantem, non adierit, non vocauerit, præsertim cum Baptistam familiariter & crebro audierit, & multa eo auditio fecerit, nec dubium est, quin Baptistam de Messia & Rex interrogauerit, & ille responderit.

Cum ergo vehementer videre cuperet, & videre potuerit, non modo in Galilæa, sed etiam præcedentibus festis in vrbe Ierosolymitana, mirum videri debet, cur non viderit: idque eo magis, quod Baptistam suspicarentur plurimi. Itaque vix mihi videtur hoc socordia, & bruto illius stupori tribuendum, sed Herodem & matrem & filiam omni studio, & muliebris illecebris, adulterum à videndo Christo aueruisse, ne Christi monitu flexus domo adulteram eijceret. Sciebant enim impiæ mulieres, Publicanos, meretrices, omnes peccatores, inter hos Magdalenam, Matthæum, Zachæum vitijis relictis à Christo conuersos. Non poterant id ignorare, cum Ioanna vxor Chuze procuratoris Herodis in Christi contubernio viueret, eumque de suis aleret facultatibus. Fæminæ itaque quibus miserum in modum Herodes erat obnoxius, occasiones præteniendo, impediendoque & blandiendo effecerunt, ne Dominum Herodes videret.

§. 2. Theophyl. Romanorum legem sequens Pilatus mittit Dominum ad Herodem. Illa enim cauet vt vsusquisque à principe sue religionis iudicetur. ideo & tanquam Galilæum Iesum miris principi Galilææ. Non id sic intelligendum, quasi cognitio ad Pilatum non pertineret, nam de delictis in sua prouincia factis præfides cognoscebat, alioqui Iudæi non apud Pilatum, sed apud Herodem accusassent.

§. 3. Alie-